

UKÁZKY Z VÝUKY
SEXUÁLNÍ VÝCHOVY NA
II. STUPNI ZŠ

Téma: Pohlavní nemoci
HIV / AIDS

Ing. Eva Trynerová, FZŠ Brdičkova, Praha 5

RVP ZV

- Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována s ohledem na věk žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova a zároveň se tato vzdělávací oblast prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí a do života školy.

ŠVP

I. stupeň: vzdělávací oblast - Člověk a jeho svět
realizace v 1. – 5. ročníku

II. stupeň: vzdělávací oblast - Výchova ke zdraví-
- téma Sexuální výchova

- realizace v 7. – 9. ročníku
- časová dotace 1 hod./týd.
- výuka probíhá ve třídě, podle potřeby ve
- společenské místnosti

7. ročník

Vztahy mezi chlapci a dívkami
Fyziologické a tělesné změny
v dospívání

8. ročník

- **učivo:** Význam sexuální výchovy
- Fakta o sexualitě
- Partnerské vztahy (kamarádství, přátelství, zamilovanost, láska)
- Anatomie a fyziologie mužských a ženských pohlavních orgánů
- Sex a zákony
- Promiskuita
- Početí, těhotenství a porod
- Mužská antikoncepce
- Ženská antikoncepce
- Předčasné ukončení těhotenství
- Intimní hygiena, hygiena pohlavního styku a při menstruaci
- Náhrada pohlavního styku
- Odlišná sexualita – homosexualita a transsexualita
- Sexuální úchytky
- Pornografie, prostituce, kuplířství
- Pohlavně přenosné choroby
- Ochrana před pohlavně přenosnými chorobami
- Odborná pomoc

9. ročník

- Nemoci přenosné pohlavním stykem
- Způsoby přenosu viru HIV
- Jak se vir HIV nepřenáší
- Průběh nemoci AIDS
- Pravidla ochrany
- Rizikové skupiny
- Centra odborné pomoci
- Výroba informačního letáku
- Videokazety ([Stefanie-život s AIDS](#), [Afrika-ztráta imunity](#))

Pohlavní nemoci

- Bezpečný sex neexistuje!(při tělesném kontaktu dvou a více osob)
- Existuje jen bezpečnější sex, který snižuje riziko infekce sexuálně přenosné nemoci

- Úvodní test = (orientační ověření znalostí)

- 1. Jaké znáš pohlavní nemoci?
- 2. Myslíš, že je rozdíl mezi pohlavní nemocí a sexuálně přenosnou nemocí?
- 3. Dají se sexuálně přenosné nemoci léčit?
- 4. Znáš způsoby, jak se chránit před těmito nemocemi?
- -test cca 5 min

- A) Klasické pohlavní nemoci

- 1. SYFILIS (příjice)

- -bakteriální onemocnění
- -přenos pohlavním stykem(poševní, orální a anální) a z matky na plod
- 3 fáze: 1. primární-asi 3 týdny po nákaze v místě infekce tvrdý vřed, zahojí se za 2-3 týdny
- 2. sekundární-na různých částech těla syfilitická vyrážka, někdy zduření lymfat. uzlin
- 3. terciární(pozdní syfilis)-může se objevit i dlouho po nákaze= těžké poškození organismu
- Léčba: penicilin
- Ochrana: kondom, zdravý partner, nestřídat sexuální partnery

- **2. KAPAVKA**

- -bakteriální onemocnění
- -projevuje se hnisavým zánětem sliznic pohlavních a vylučovacích orgánů
- Příznaky u mužů: 3-5 dnů po nákaze pálení, řezání při močení, hnisavý výtok
- u žen: příznaky mírnější-unikne pozornosti-žena dál zdrojem infekce
- neléčená kapavka - záněty dělohy a vaječnicků – neplodnost
- Léčba: antibiotika

- **B) OSTATNÍ SEXUÁLNĚ PŘENOSNÉ NEMOCI**

- **CHLAMYDIOVÉ INFEKCE**- odhaduje se, že tyto infekce jsou v současné době nejčastější sexuálně přenosnou nemocí
- - příznaky často nenápadné-infekce zůstávají nezjištěny-šíření nákazy
- Příznaky: muži – pálení v močové trubici, nepříjemné pocity v podbřišku
- ženy – záněty vnitřních pohlavních orgánů
- Léčba : antibiotiky
- **GENITÁLNÍ OPAR** – opar pohlavního ústrojí
- - virové onemocnění, nevyléčitelné, virus v těle přežívá
- Příznaky: bolestivé puchýřky- **v této fázi nejvíc infekční**, zaschnou, zmizí

- **PAPILOMOVÝ VIRUS (HPV)** – běžný virus u mužů a žen, více jak 100 různých typů, asi 30 jich je známo jako genitální HPV, které vyvolávají:
  - a) genitální bradavice
  - b) změny buněk sliznice děložního čípku, které mohou vést až k rakovině děložního čípku
- dívky- **OČKOVÁNÍ** – nejlépe ještě před zahájením aktivního pohlavního života (nákaza virem nejčastěji během prvních 2-3 let pohlavního života)
- **VIROVÁ ŽLOUTENKA TYPU B,C** – přenos injekční jehlou, orálním sexem, normální souloží
- **PRVOCI** – bičenka poševní- trichomoniáza – výtok
- **PARAZITI** – vši muňky, zákožka svrabová
- **KAM SE OBRÁTIT O POMOC ?**
- **praktický lékař, gynekolog, kožní lékař, urolog**

ZÁSADY BEZPEČNĚJŠÍHO SEXU

- NESTŘÍDEJ SEXUÁLNÍ PARTNERY
- MĚJ ZDRAVÉHO SEXUÁLNÍHO PARTNERA
- POUŽÍVEJ KONDOM
- VYHÝBEJ SE DROGÁM A ALKOHOLU

HIV / AIDS

AIDS = onemocnění = Syndrom získaného selhání imunity

HIV = původce onemocnění = Lidský virus získaného selhání imunity

- vir HIV napadá bílé krvinky, ničí je - ztráta obranyschopnosti organismu – **AIDS** – smrt
- vir HIV citlivý na vnější prostředí – ničí ho teploty nad 60stC, běžné dezinfekční prostředky, zaschnutí
- je infekční (přenosný)

PŘENOS

- krví
- spermatem
- poševním sekretem
- z matky na plod
-
-

NEPŘENÁŠÍ SE

- dotykem
- vzduchem
- vodou
- jídlem, pitím, nádobím, příbory
- používáním WC, koupelny, sauny, bazénu
- oblečením, ložním prádlem
- hmyzem
- normálním polibkem

Přenos krví- nejvíc u narkomanů používáním
použité jehly, krevní transfuzí jen
hypoteticky, krev dárců testována

Pohlavním stykem- celosvětově nejčastější,
hl. při nechráněném vaginálním
nebo análním pohlavním styku,
riziko představuje i orální sex

-

HRA - Houpačka

Účelem hry je odbourat diskriminaci a stigmatizaci HIV pozitivních

Na jednu stranu třídy položit papír A4 s nápisem ANO, na druhou stranu A4 s nápisem NE. Žáci stojí uprostřed třídy a reagují každý samostatně na čtené výroky učitele. Musí se rozhodnout, zda s výrokiem souhlasí či ne. Podle svého rozhodnutí se postaví k odpovědi ano-ne. Jsou vyzváni, aby si své rozhodnutí rozmysleli a snaží se svými argumenty převést na svou stranu spolužáky s opačnou odpovědí. Učitel řídí probíhající diskuzi a po definitivním rozhodnutí žáků jim učitel sdělí, kdo měl pravdu a proč.

Výroky. Mám právo vědět, že je můj spolužák HIVpozitivní

Mám právo vědět, že můj učitel je HIVpozitivní

AIDS mají jen homosexuálové

Každý si za infekci HIV virem může sám

Se spolužákem, o kterém vím, že je HIV pozitivní, nebudu bydlet na ŠVP
(sedět v lavici, jíst u jednoho stolu...)

Projevy onemocnění

1. Za 2-6 týdnů po infekci **stadium akutní infekce**= teploty, zduření mízních uzlin – potíže připomínají chřipku, za týden vymizí
2. **Stadium bezpříznakového nosičství** – může trvat i více než 10 let
NEJNEBEZPEČNĚJŠÍ STADIUM – HIV infikovaný člověk je bez potíží, ale **VYSOCE INFEKČNÍ**
3. **Rozvinutí onemocnění** – zduření uzlin, teploty, průjem, noční pocení, únava, podrážděnost, poruchy paměti, neurologické potíže, virové, bakteriální, parazitární a plísňové infekce – smrt

TEST NA HIV – vyšetření na přítomnost protilátek proti viru HIV
spolehlivá odpověď za 3 měsíce po infekci

KAM SE OBRÁTIT:

www.aids-hiv.cz

Národní linka pomoci AIDS tel. 800 144 444

Dům světla, Malého 4, Praha 8

Státní zdravotní ústav

Hygienické stanice